

HVEM ER SNU?

Selskabet for Naturlærers Udbredelse – i daglig tale kaldet SNU – blev stiftet af H.C. Ørsted i 1824. Efter en større udlandsrejse så han et behov for også i Danmark at have et selskab hvor alle kunne komme og høre om de nyeste landvindinger inden for fysik og kemi – og disse fags potentielle betydning for næringslivet. Han gav sig derfor til at holde forelæsninger hvor alle havde adgang. Det blev bl.a. udnyttet af bryggerfamilien Jacobsen, og på den måde var SNU med til at danne grundlag for Carlsbergs forkantsposition i tiden.

SNU fokuserer på formidling – af det bedste og nyeste. Vi belønner fremragende forskning og formidling med H.C. Ørsted Medaljer. Gennem mange års virksomhed og en bred sammensætning af vores direktion har vi et stort kontaktnet som kommer vore medlemmer og tilhørere til gode.

Selskabets protektor er Hendes Majestæt Dronning Margrethe II, som ses nedenfor i foto af Lars Svankjær 16.10.2019 ved et SNU-KDVS festmøde.

Et medlemskab af SNU koster i 2020:

125,- for studerende

250,- for ordinære medlemmer

750,- for virksomheder

Kontingent kan indbetales på SNU's konto i Danske Bank, reg.nr. 1551 konto nr. 9032363 eller via

Mobilepay 57022

Tilmelding på www.naturlaeren.dk - Scan QR kode for at komme til indmeldingssiden

Som medlem af SNU får man gratis tilsendt bladet KVANT, Tidsskrift for fysik og astronomi.

SNU

c/o DTU Compute
Bygning 303B, Matematiktorvet
2800 Kongens Lyngby

Telefon: 21260350
E-mail: snu@naturvidenskab.net

200 ÅR ELEKTROMAGNETISME 2020

S NYT U

Foredragstema foråret 2020:

ØRSTED

**SELSKABET FOR
NATURLÆRENS UDBREDELSE**

Stiftet 1824 af H.C. Ørsted

H. C. Ørsted som folkeoplyser

Mandag den 27 januar 2020 kl. 19.30 i Aud.1 i H.C.Ørsted Bygningen, Universitetsparken 5, Kbh Ø
v/ *Professor Helge Kragh, Niels Bohr Institutet*

Selv om Ørsted forbindes med naturromantikken, var han stærkt præget af oplysningstidens tanker. Idealet om at videnskaben skulle formidles til folket, eller i det mindste til de dannede klasser, kendes i Danmark allerede fra 1760erne, og med Ørsteds grundlæggelse af Selskabet for Naturlærens Udbredelse i 1824 antog videnskabelig formidling en helt ny dimension. Selskabet havde sin storhedstid i perioden indtil ca. 1860, hvor det især på de fysisk-kemiske områder var en vigtig aktør i dansk forskning og forskningspolitik. I foredraget vil centrale aspekter af selskabets tidlige historie blive belyst, herunder forholdet til Polyteknisk Lærestanstalt og den i 1833 grundlagte Dansk Naturhistorisk Forening. Var der virkelig tale om et folkeligt oplysningsprojekt, eller var det et projekt for eliten? Lykkedes det?

Udforskning af Jordens magnetfelt med satellitter – fra Ørsted til Swarm

Mandag den 17 februar 2020 kl. 19.30 i Aud.1 i H.C.Ørsted Bygningen, Universitetsparken 5, Kbh Ø
v/ *Professor Nils Olsen, DTU Space*

Magnetfeltmålinger foretaget med den danske Ørsted-satellit (1999 – 2014), den tyske CHAMP-satellit (2000 – 2010) samt de tre Swarm-satellitter (siden 2013) har ført til de hidtil mest detaljerede modeller af Jordens magnetfelt og dets tidlige forandring. Den største begrænsning for modellernes nøjagtighed skyldes dog ikke instrumenternes præcision, men tilstedeværelsen af elektriske strømme i Jordens omgivelse. I foredraget vil jeg fortælle om at måle Jordens magnetfelt med satellitter, om at bruge de rå målinger til at adskille de forskellige bidrag fra Jordens indre (kerne og skorpe) samt dens omgivelse (ionosfæren og magnetosfæren), og om hvordan resultaterne fortolkes.

H. C. Ørsteds rejsebrev

Mandag den 9 marts 2020 kl. 19.30 i Aud.1 i H.C.Ørsted Bygningen, Universitetsparken 5, Kbh Ø
v/ *Professor Andrew Jackson, Niels Bohr Institutet*

Hans Christian Ørsted foretog otte udlandsrejser, hvoraf nogle varede ret længe. Hans oplevelser er veldokumenterede i hans breve hjem. Disse breve havde ofte form af en dagbog til familie og venner og er således i høj grad en envejskommunikation. Ørsteds videnskabelige skrifter indeholder klare eksempler på hans videnskabelige verdenssyn, men de beskæftiger sig ikke med spørgsmålet om, hvorledes det blev skabt. Heldigvis giver rejsebrevene en fascinerende dokumentation af Ørsteds udvikling både som videnskabsmand og som menneske.

H.C. Ørsted og farmacihistorien

Mandag den 30 marts 2020 kl. 19.30 i Aud.1 i H.C.Ørsted Bygningen, Universitetsparken 5, Kbh Ø
v/ *Dr.pharm. Poul Kruse, Dansk Farmacihistorisk Selskab*

Hans Christian Ørsted, der var uddannet som farmaceut, havde under studieophold i udlandet haft lejlighed til at se en opblomstrende industri, baseret på naturvidenskabelige undersøgelser. Efter Ørsteds opfattelse kunne et tilsvarende resultat opnås i Danmark ved forbedringer af undervisning og eksamen i naturvidenskaberne – for den farmaceutiske uddannelses vedkommende især i kemi. Efter flere initiativer fra Ørsteds side og senest tillige sammen med hans medarbejder, William Christopher Zeise, blev der i 1828 indført en eksamensordning for den farmaceutiske kandidatuddannelse med anbefaling af lærebøger. Herved blev farmaceutuddannelsen, der hidtil havde været en apotekeruddannelse, både en apoteker- og en kemikeruddannelse. Denne uddannelsesprofil videreførtes efter oprettelsen af Den Farmaceutiske Lærestanstalt i 1892 og blev en væsentlig forudsætning for opstart af en dansk lægemiddelindustri.

Ørsteds bidrag til det danske sprog

Mandag den 20 april 2020 kl. 19.30 i Aud.1 i H.C.Ørsted Bygningen, Universitetsparken 5, Kbh Ø
v/ *Professor Frans Gregersen, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet*

H.C. Ørsted foreslog, og brugte selv, ca. 2.000 nye danske ord som fagtermer. De to vigtigste succeser er ordene 'ilt' og 'brint', men der var mange flere, som ikke blev brugt af andre end ham selv. I foredraget sættes Ørsteds indsats som sprogfornyer ind i en historisk kontekst: Ørsted stod for det naturvidenskabelige gennembrud i det danske forskningslandskab og hans politiske overbevisning tilsagde at almindelige mennesker skulle engageres; derfor dansk terminologi. Derefter gennemgås baggrunden for de to signifikante succeser – Ørsted havde bl.a. kontakt med den danske sprogforsker Rasmus Rask om dem og han frarådede dem begge. Endelig kontrasterer jeg succeserne med en vigtig fiasko før jeg afslutter med at se på Ørsteds praksis i

Generalforsamling den 30. marts kl. 20.45

Dagsorden:

1. Præsidentens beretning for 2019.
2. Godkendelse af regnskab for 2019.
3. Fastlæggelse af budget for 2020.
4. Beslutning om kontingent 2021.
6. Valg af medlem til direktionen.
7. Valg af revisor.
8. Eventuelt.

Husk at der ikke må parkeres ved hovedindgangen til Universitetsparken 5 og kun med særlig p-tilladelse andre steder i Universitetsparken.

Der kan afhentes p-tilladelser hos SNU's repræsentanter ved hovedindgangen fra kl. 18:45—19:15.

Der kan parkeres med EasyPark på Nørre Allé.

Der er gode offentlige transportmuligheder til H.C. Ørsted Bygningen, Universitetsparken 5. Busserne 184, 185 og 150S har stoppested Universitetsparken, og 6A stopper lige i nærheden.